

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Zvláštní škola, Ostrava-Hrabůvka, U Haldy 66

U Haldy 66/1586, 700 30 Ostrava-Hrabůvka

Identifikátor školy: 600 171 680

Zřizovatel: Magistrát Města Ostravy, odbor školství, Matiční 20, 729 00 Ostrava

Termín konání komplexní inspekce: 9. - 12. leden 2001

Čj.	146 100/01-11091
Signatura	kn6zu232

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola v Ostravě-Hrabůvce zajišťuje vzdělávání žáků s mentálním handicapem, školu navštěvuje 162 žáků, kteří jsou umístěni v 17 třídách. Součástí školy je školní družina a školní jídelna. V prostorách školy je umístěna část hudebního oddělení ZUŠ L. Janáčka z Ostravy-Vítkovic, která využívá 10 místností a další zařízení pro více než 200 žáků.

Výchova a vzdělávání je organizována podle vzdělávacího programu zvláštní školy vydaného MŠMT ČR, č. j. 22 980/97-22 a Vzdělávacího programu pomocné školy vydaného MŠMT ČR, č. j. 24 035/97-22.

Komplexní inspekce byla zaměřena na hodnocení řízení školy a kvality vzdělávání vybraných předmětů. Kvalita vzdělávání byla hodnocena z hlediska plánování, podmínek, organizace, forem a metod výuky, motivace, hodnocení, interakce a komunikace.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Časová dotace odpovídá učebnímu plánu. Všichni vyučující měli zpracované podrobné tematické plány, které jsou v souladu se vzdělávacím programem zvláštní školy. Ve sledovaných hodinách byly zastoupeny všechny složky jazykové výchovy. Výukové cíle byly vhodně stanoveny a odpovídaly individuálním možnostem žáků v jednotlivých ročnících. Splnění stanovených cílů napomáhala i písemná příprava většiny vyučujících.

Ve sledovaných hodinách zabezpečovali výuku čtyři učitelé bez odborné pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost neměla na kvalitu výuky vliv. Škola má dostatek vhodných prostor pro výuku, které odpovídají psychohygienickým zásadám. Estetická úroveň tříd je velmi dobrá a jejich uspořádání zvyšovalo možnost zapojení žáků do učebních činností. Nástěnné obrazové pomůcky vztahující se k aktuálně probíranému učivu tvoří nedílnou součást tříd a učeben.

Struktura hodin byla pestrá a odpovídala stanoveným výukovým cílům. Učivo bylo diferencováno. Střídání výkladu, práce s knihou, procvičování i prověřování bylo přiměřené náročnosti učiva a odráželo specifické složení tříd. Rozsah mluvnické teorie byl spojen s praktickým výcvikem. Učitelé zprostředkovávali učební látku nejen slovem, ale i názorem. Vše, co žáci smyslově vnímali, bylo vhodně a přiměřeně verbálně označováno a vyjadřováno. Řízená samostatná práce žáků byla nenásilně vedena, kontrolována, umožňovala žákům pracovat individuálním tempem a všem dala prostor pro úspěšné uplatnění. Učivo bylo interpretováno věcně správně.

Ve všech hospitovaných hodinách byla použita vstupní i průběžná motivace hrou, soutěžemi i dramatizací. Motivace využívala životních prožitků žáků a mezipředmětových vztahů. Žáci byli zaujati a stali se aktivními účastníky vyučovací hodiny. Časté verbální hodnocení bylo předpokladem úspěšného průběhu učebních činností. Žáci bezprostředně po svém výkonu dostávali přiměřené zpětné informace s pochvalou a povzbuzením. Hodnocení mělo v převážné míře pozitivní charakter.

Při spolupráci mezi jednotlivými účastníky vyučovacího procesu byla jasná a známá pravidla jednání. Dohodnutá pravidla byla rutinní a respektovala individuální osobnosti žáků. Verbální projev učitelů byl spisovný. V některých třídách byla patrná citová vazba mezi žáky a vyučujícími. V hodinách se nevyskytly nežádoucí projevy chování žáků.

Výuka předmětu je zabezpečena převážně vyučujícími s delší pedagogickou praxí. Jejich zkušenost a kvalitní bezprostřední příprava se odrazila také v organizaci a zvolených formách a metodách výuky. Podmínky výuky byly velmi dobré. Motivace žáků, jejich hodnocení a vzájemná komunikace byla také velmi dobrá.

Celkově je výuka českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Týdenní časová dotace sledovaného předmětu je v souladu s učebním plánem výše uvedeného vzdělávacího programu zvláštní školy. Kontrolou zápisu v třídních knihách a kontrolou tematických plánů byl zjištěn soulad se vzdělávacím programem. Bezprostřední příprava vyučujících na výuku byla velmi dobrá. Stanovené výukové cíle byly přiměřené individuálním možnostem a schopnostem žáků.

Ve sledovaných hodinách byla výuka zabezpečena vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí, pouze ve čtvrtém, osmém a devátém ročníku byla výuka zabezpečena vyučujícími s odbornou způsobilostí. Ve dvou hodinách byli v rámci jedné třídy vyučováni žáci dvou ročníků. Spojení prvního a druhého ročníku se nejeví jako optimální vzhledem k tomu, že žáci obou ročníků vyžadují neustálou pozornost vyučujícího a nejsou schopni samostatné práce. Tato skutečnost však byla promyšlenou přípravou a značným úsilím vyučující učitelky částečně eliminována. Materiální podmínky výuky jsou velmi dobré. Esteticky vybavené třídy jsou prostorné, vhodně vybavené školním nábytkem umožňujícím sebeobslužnost žáků, doplněné didaktickou technikou a učebními pomůckami pro výuku matematiky. Účelnost vybavení tříd, členění hodin, relaxační chvilky i individuální tempo výuky spoluvytvářely optimální podmínky pro dodržování psychohygienických zásad.

Organizační struktura sledovaných hodin respektovala věkové i individuální zvláštnosti žáků a byla podřízena splnění stanovených výukových cílů. Organizační pokyny byly jednoznačné a žáky akceptované. Organizace výuky umožňovala žákům pracovat individuálním tempem, vytvářela prostor pro jejich úspěšné uplatnění a odpovídala psychohygienickým požadavkům. Většina sledovaných hodin byla kombinovaného typu. Frontální výuka střídala samostatnou práci žáků. Samostatná práce byla diferencovaná. Metody výuky byly racionálně i emotivně působivé a aktivizující. Odpovídaly výukovým cílům i didaktickým zásadám. Zásady názornosti, přiměřenosti, individuálního přístupu a komplexního rozvoje osobnosti žáka postupovaly celým průběhem sledovaných hodin. Při osvojování numerického počítání vyučující v první fázi kladli důraz na porozumění, ve druhé fázi na pamětné osvojení a automatizaci. Získané znalosti a dovednosti numerického počítání byly aplikovány do jednoduchých slovních úloh. Ve většině sledovaných hodin byla dodržena správná forma zápisu slovní úlohy. Osvojování geometrického učiva se opíralo především o názor a smyslové poznání. Použité učební pomůcky (učebnice, sešity, pracovní listy, číselné řady, tabule násobků, stovkové počítadlo, peníze, tabulky pro procvičování násobení a dělení, tabulové nářadí, pravítka, kružítko, špejle, čtvercové sítě) byly funkčně začleněny do vyučovacího procesu. V jedné sledované hodině bylo využito také vizuální techniky. Vyučovací čas byl využíván efektivně. Učivo bylo ze strany vyučujících interpretováno věcně správně.

Ve všech sledovaných hodinách bylo využíváno vstupní motivace. V průběhu výuky v nižších ročnících byla motivace individualizovaná a emotivní. Ve vyšších ročnících měla charakter vnějšího motivu s důrazem na hodnocení a klasifikaci. Při prověřování znalostí a vědomostí žáků bylo použito slovního hodnocení i klasifikace. Hodnocení většiny vyučujících bylo cílené, efektivní a žákům srozumitelné. Oceňovalo snahu, pokrok, respektovalo individuální dispozice žáků, bylo objektivní a žáky akceptované. Pochopení zadávaných úkolů bylo ověřováno a při obtížích byla žákům individuálně poskytována pomoc. Ve všech hodinách byla velká pozornost

věnována grafickému projevu žáků.

Dohodnutá pravidla jednání byla žákům známá a všemi respektovaná. Komunikace byla vymezena vzájemnou důvěrou i osobností vyučujících. Verbálním sdělením učitelé docílili při výuce matematiky požadované přesnosti a jednoznačnosti. Jednotlivé výroky a vztahy funkčně definovali. Z neverbální komunikace žáků učitelé diagnostikovali jejich aktuální psychický stav a přiměřeně reagovali. Komunikace mezi samotnými žáky se vyznačovala vzájemnou tolerancí a snahou o spolupráci. Nežádoucí projevy chování nebyly pozorovány.

Výuka matematiky je hodnocena jako velmi dobrá.

Tělesná výchova

Týdenní časová dotace v tělesné výchově odpovídá učebnímu plánu. Vedení školy v souladu s dodatkem učebního plánu zřídilo pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem nepovinný předmět zdravotní tělesná výchova. Příslušné ročníky jsou také zařazeny do plaveckého výcviku. Znalosti a dovednosti, které žáci získávají ve výuce tělesné výchovy, jsou rozvíjeny v zájmových kroužcích (stolní tenis, kopaná) a sportovních soutěžích. Sledované hodiny byly v souladu s obsahem předmětu, který je stanoven vzdělávacím programem zvláštní školy. Vyučující mají zpracované tematické plány, které respektují materiální podmínky školy a konkretizují učivo na specifické potřeby žáků v jednotlivých ročnících. Z těchto tematických plánů vycházely konkrétní výukové cíle hodin, které odpovídaly aktuálnímu složení tříd.

Ze sledovaných hodin byly tři odučeny vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí, dvě s odbornou způsobilostí a dvě vyučujícími bez odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost sledovanou výuku tělesné výchovy neovlivnila. Škola má k dispozici školní hřiště, tělocvičnu a také speciálně upravenou a vybavenou učebnu pro zdravotní tělesnou výchovu. Kabinet tělesné výchovy je dostatečně vybaven učebními pomůckami. Ne všichni žáci však měli odpovídající cvičební úbor.

Ve všech hodinách odpovídala organizace psychohygienickým požadavkům. Na organizační část navazovala rušná, průpravná, hlavní a závěrečná část. Hlavní část hodin byla zaměřena převážně na gymnastiku (akrobacie, přeskoky, kruhy). Volbou organizace prostoru, kontrolou stavu náradí a jeho správnou přípravou před cvičením, poskytnutím náležité dopomoci a záchrany, organizačním a kázeňským zvládnutím kolektivu a také správným metodickým postupem při nácviku zabezpečili vyučující požadovanou bezpečnost při výuce. Pohybové aktivity byly přiměřené individuálním možnostem žáků a umožňovaly jejich úspěšné uplatnění. Vyučovací čas byl efektivně využit.

Spontánní aktivity v rušné části hodin (hry, soutěže) měly výrazně motivující charakter. Hodnocení řízených pohybových činností bylo objektivní, respektovalo individuální dispozice žáků, oceňovalo snahu a bylo využíváno ke korekčním postupům při nácviku pohybových dovedností.

Pravidla chování a jednání při výuce byla všem žákům známa a jimi respektována. Verbální projev vyučujících byl zaměřen na pokyny, vysvětlení, povzbuzení, pochvalu a hodnocení. Žáci měli prostor k spontánní verbální komunikaci především při hrách a soutěžích. Velký význam měla neverbální komunikace založená na pohybových schopnostech a dovednostech vyučujících. Ve všech hodinách byla patrná tolerance, vzájemná důvěra a radost z pohybu. Nežádoucí projevy chování nebyly pozorovány.

Výuka tělesné výchovy je hodnocena jako velmi dobrá.

Třídy pomocné školy

Plánování vzdělávací činnosti vychází ze Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy, schváleného MŠMT ČR č. j. 24 035/97-22. V první třídě pomocné školy jsou žáci nižšího a středního stupně, ve druhé třídě žáci středního, vyššího a pracovního stupně. Vzhledem k tomu, že žáci jsou na různém vývojovém stupni a jejich schopnosti jsou nerovnoměrně rozloženy, jsou tematické plány u každého žáka zpracovány zvlášť do každého předmětu.

Ve třídách pracují učitelky s odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilostí. Pro výuku je dostatek výukových prostor, které odpovídají psychohygienickým zásadám a působí velmi dobrým estetickým dojmem. Vybavení učebními pomůckami je rovněž dobré

Obsah jednotlivých vzdělávacích předmětů a výchovných složek se vzájemně překrývá. Struktura hodin je přizpůsobena mentální úrovni žáků a jejich těžkopádnému pracovnímu tempu. Rozvoj schopností jednotlivých žáků je nerovnoměrný, proto je výběr, sled a množství informací podřízen specifickým podmínkám těchto tříd. Ve třídách probíhá výuka v jednotlivých předmětech kolektivním způsobem s individuálně zadávanými úkoly. Ve všech sledovaných hodinách byl uplatňován individuální přístup s případnou redukcí, nebo s náročnějším učivem, než stanoví vzdělávací program. Byly uplatňovány různé formy a metody, činnosti se často střídaly. Bylo zohledňováno obtížné porozumění instrukcím. Výuka byla zaměřena na rozvíjení rozumových schopností žáků, na vytváření dovedností návyků nezbytných pro osvojení základů čtení, psaní a počtů a na rozvíjení pracovní dovednosti žáků a jejich motoriky. Žáci vyššího a pracovního stupně mají osvojeno trivium.

Jednotlivé fáze výuky obsahují motivaci, je kladen důraz na soustavné opakování procvičování. Hodnocení výkonů bylo vždy pochvalné, učitelky ověřovaly pochopení zadávaných úkolů a individuálně poskytovaly žákům pomoc. Byla oceňována snaha a pokrok.

Vyučující v plné míře respektovali osobnost žáků a jejich handicap. Každá činnost byla zároveň zaměřena na rozvoj komunikativních schopností. Verbální složka žáků byla poměrně dobře rozvinuta a v důsledku toho také schopnost navazovat sociální kontakty. Vztah vyučujících k žákům byl laskavý a klidný.

Kvalita vzdělávání poskytovaného ve třídách pomocné školy je velmi dobrá.

Pracovní vyučování

Hodnocení vychází z hospitací v pracovním vyučování dívek a chlapců ve všech skupinách pracovního vyučování při dílenských pracích a práci v domácnosti.

Časová dotace, členění hodin i obsah činností je v souladu se vzdělávacím programem. Všichni vyučující mají vypracovány měsíční a týdenní plány výuky, které jsou v souladu s učebními osnovami vzdělávacího programu. Členění pracovního vyučování na dílenské práce, pěstitelské práce a práce v domácnosti odpovídá podmínkám školy a je zaměřeno na diagnostiku manuálních dovedností za účelem správné profesní orientace jednotlivých žáků. V pracovním vyučování jsou vytvářeny potřebné pracovní dovednosti a návyky, členění učiva do jednotlivých ročníků respektuje zásadu posloupnosti. Stanovené výukové cíle odpovídají standardu vzdělávání při respektování individuálních zvláštností žáků v souladu s učebními osnovami vzdělávacího programu. Čtyři vyučující pracovního vyučování nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, jde o vyučující s dlouholetou praxí ve speciálním školství a v učňovském školství. Výuka pracovního vyučování je uskutečňována ve třídách, kovodílně, dřevodílně, cvičné kuchyni, v dílně pro šití a v univerzální učebně. Místnosti jsou dostatečně velké, vybavení pracovními stoly, nábytkem, náradím, stroji a materiálem je velmi dobré a odpovídá potřebám této speciální školy. Výuka pěstitelských prací je uskutečňována na pozemcích v areálu školy. Vyučující pracovního vyučování mají velmi dobré technické zázemí,

strojovna je vybavena všemi potřebnými obráběcími stroji. Požadavky vyučujících na materiální a technické zabezpečení jsou vedením školy v rámci reálných finančních možností akceptovány. Ve všech sledovaných hodinách bylo důsledně dbáno na pořádek a na dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Struktura výuky, formy a metody byly v souladu s probíranými tématy, technologií práce a individuálními možnostmi žáků. Výuka probíhala formou instruktáže, veškeré pracovní úkoly byly názorně předvedeny a objasněny. Na finálních výrobcích v hodinách dílenských prací byly názorně předváděny jednotlivé technologické postupy. Při objasňování postupů bylo užíváno prvků problémového vyučování, žáci měli možnost vyjádřit svůj názor k jednotlivým pracovním úkonům. V další části hodiny žáci samostatně pracovali za dohledu vyučujících, chyby byly okamžitě objasňovány a odstraňovány. Pracovní činnosti i snaha žáků byly průběžně hodnoceny. Výuka byla vedle rozvoje individuálních manuálních dovedností zaměřena na vytváření kladného vztahu k práci, dodržování technologie práce, k pořádku a pečlivosti. Ve výuce pracovního vyučování byly dodržovány zásady názornosti, přiměřenosti, poslušnosti a multisenzorionálního přístupu. Vyučující dbali na efektivitu využívání materiálů. Bylo vhodně využíváno mezipředmětových vztahů a dříve získaných pracovních zkušeností žáků. Žáci manuálně zručnější pracovali samostatně a byla od nich požadována kvalitněji provedená práce. Byla podporována kooperace, schopnější žáci pomáhali žákům slabším. V hodinách vaření bylo dbáno na dodržování hygieny a bezpečnosti při práci s kuchyňskými spotřebiči, žáci byli nenásilnou formou seznamováni se zásadami stolování. Ve výuce šití byli žáci seznamováni se základy šití, háčkování a pletení, měření a střihání textilií a učili se pracovat s šicími stroji. Výrobky žáků jsou po stránce technické a estetické velmi zdařilé. Vyučující důsledně dbali na dodržování pořádku a bezpečnosti při práci. Práce s jiným materiálem byly zaměřeny na rozvoj jemné motoriky a pečlivost, byl dán prostor pro rozvoj kreativity žáků.

Vyučující vhodně využívali vstupní motivace, dominantním činitelem ve výuce pracovního vyučování jsou odborné znalosti a praktické dovednosti vyučujících. Nesplnění podmínek odborné a pedagogické způsobilosti u částí vyučujících se na úrovni výuky negativně neprojevilo. Žáci jsou informováni o smyslu své práce, výrobky jsou funkční a na vysoké technické a estetické úrovni. Hodnocení bylo zaměřeno na motivační funkci pozitivního hodnocení.

Interakce a komunikace mezi žáky a vyučujícími je založena na dodržování pravidel slušného chování a respektování osobnosti žáka. Komunikace byla vstřícná a rozvíjející, byla převážně soustředěna na funkci informativní a pochopení instrukcí. Byl dán dostatečný prostor pro vyjádření vlastních názorů žáků. Vyučující dbali na úroveň grafických záznamů a verbálních projevů žáků.

Plánování a příprava výuky je hodnocena jako vynikající.

Podmínky výuky z hlediska personálního zabezpečení jsou vzhledem k tomu, že ne všichni vyučující mají vyžadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost hodnoceny jako průměrné.

Materiální zabezpečení a psychohygienické podmínky jsou hodnoceny jako vynikající.

Organizace, formy a metody výuky odpovídají potřebám a možnostem žáků, jsou hodnoceny jako vynikající.

Motivování žáků a jejich hodnocení učiteli je příkladné.

Úroveň interakce a komunikace je hodnocena jako vynikající

Úroveň pracovního vyučování je hodnocena jako vynikající.

Hodnocení kvality vzdělávání

Prostorové a materiální podmínky pro výuku sledovaných předmětů jsou vynikající.

Personální podmínky pro zabezpečení výchovně vzdělávacího procesu jsou velmi dobré.

Plánování a příprava výuky i samotných vyučovacích hodin měly velmi dobrou úroveň.

Organizace, formy a metody ve výuce užívané jsou pro výuku na speciální škole vhodné.

Komunikace ze strany vyučujících je rozvíjející, interakce je založena na respektování osobnosti žáka s potřebnou mírou empatie.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech je velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Vedení školy má zpracovanou dlouhodobou koncepci, která vychází z analýzy demografických, materiálních a personálních podmínek nutných k dosažení výchovně vzdělávacích cílů. Koncepce je obsažena v rámcovém programu školy, který je postaven na systému jednotného výchovného působení, dodržování řádu školy, zásad slušného chování a respektování osobnosti žáka. Systém jednotného výchovného působení se pozitivně projevuje v životě školy, negativní jevy se vyskytují minimálně, žáci se chovají k sobě navzájem i k dospělým slušně, ve škole panuje atmosféra důvěry a vzájemného respektu. Výchova a vyučování jsou zaměřeny na přípravu žáků na život v demokratické společnosti, utváření charakterových vlastností žáků, k pozitivnímu vztahu k práci a vlasti. Prostředkem realizace těchto cílů je individuální přístup, užití alternativních metod, pedagogická kreativita, rozvoj schopností žáků, vytvoření optimálních podmínek pro rozvíjení mimoškolní činnosti s cílem dosažení co nejvyššího stupně socializace. Z rámcového programu školy vychází koncepce práce výchovného poradce, plán činnosti školní družiny, program ozdravení školy a minimální preventivní program v oblasti zneužívání návykových látek. Dlouhodobé cíle koncepce jsou konkretizovány v celoročním plánu školy se zaměřením na oblast vzdělávací, výchovnou, zdravotní a ekonomickou s určením aktuálních priorit. Učitelé se aktivně podílejí na tvorbě koncepce a plánů, jsou zohledňovány jejich náměty a připomínky. Plán školy je věcný s dobrou vypovídací hodnotou, je v něm stanovena jmenovitá zodpovědnost za plánované úkoly, jsou určeny termíny jejich plnění. Vedení školy dále konkretizuje úkoly v měsíčních plánech, jejich plnění je průběžně sledováno a hodnoceno. Pedagogické problémy jsou řešeny zejména v rámci pedagogických rad a spoluprací s výchovným poradcem školy. Organizování pedagogických rad je optimální z hlediska četnosti, obsahu i věcnosti. Rodiče žáků byli s koncepcí školy a plánem školy seznámeni, program školy akceptují, což potvrdily i odpovědi rodičů v dotazníku zadaném ČŠI.

Škola se řídí schválenými učebními plány, žáci jsou vyučováni podle Vzdělávacího programu zvláštní školy, schváleného MŠMT ČR č. j. 22 980/97-22 a Vzdělávacího programu pomocné školy, schváleného MŠMT ČR č. j. 24 035/97-22. Na základě hospitační činnosti, kontrol příslušných tematických plánů a pedagogické dokumentace lze konstatovat, že realizace učebního plánu a učebních osnov je v souladu s uvedenými vzdělávacími programy. Mimo vyučování jsou osobní dispozice žáků rozvíjeny činnostmi zájmových útvarů, účastí žáků na kulturních a sportovních akcích, organizováním výletů atp. Řadu akcí připravuje SRPŠ a OS Stonožka, v minulém roce byla využita i grant MNO.

Rozsah a účelnost plánování zcela odpovídá podmínkám školy, základní cíle v jednotlivých oblastech práce školy jsou vymezeny. Učební plány a učební osnovy jsou dodržovány. Na základě zjištěných skutečností je oblast plánování hodnocena jako příkladná.

Organizování

Organizační struktura školy je zpracována v řádu školy, který je vytvořen v souladu s ustanoveními vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách. Vedení školy tvoří ředitel školy a jeho zástupkyně, poradním orgánem je pedagogická rada a výchovný poradce školy. Každodenní chod školy se dále řídí řády školní družiny, školních dílen, tělocvičny a cvičné kuchyně. Vedení školy vypracovalo vnitřní řád pro pracovníky školy, který je doplněn písemně stanovenými pracovními náplněmi s určenými kompetencemi pro ředitele školy, zástupkyni ředitele, výchovného poradce, třídní učitele, vychovatelky školní družiny a správní zaměstnance. S těmito dokumenty byli všichni pracovníci prokazatelně seznámeni. Součástí organizačního zajištění je plán práce na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a školní řád pro žáky, který vedle povinností žáků deklaruje i jejich práva. Řád školy respektuje Pokyn ministra školství mládeže a tělovýchovy k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních č. j. 16 227/96-22. Během inspekce bylo zjištěno, že řád školy je žáky i pracovníky školy akceptován. Všichni pracovníci školy spoluvytvářejí vynikající podmínky pro práci žáků. Vedení školy využívá názory a doporučení pedagogů. Organizování pedagogických rad je funkční, zápisy z nich obsahují relevantní informace o aktuálním stavu školy v oblasti výchovné i vzdělávací. Rozvrh hodin respektuje psychohygienické potřeby žáků i pedagogů. Povinná dokumentace školy je vedena řádně a v souladu s platnými předpisy. Vnitřní informační systém školy je efektivní, existují v něm potřebné zpětné vazby. Vedení školy umožňuje všem pedagogickým pracovníkům přístup k potřebným informacím. Důvěrné informace o pracovnících školy a žácích jsou zabezpečeny proti zneužití. Informace pro učitele jsou podávány prostřednictvím porad, zveřejněním na nástěnce v týdenních plánech, aktuální informace pak přímo vedením školy. Vnější informační systém zajišťuje pravidelnou a včasnou informovanost rodičů, komplexnější informace jsou podávány při třídních schůzkách, existuje možnost individuálních pohovorů o výchovných a prospěchových problémech žáků v dohodnutých termínech. Poskytování informací směrem k veřejnosti je upraveno v souladu s pokynem MŠMT ČR č. j. 31 479/00-14. Výroční zpráva školy je vypracována v souladu s platnými předpisy. Žáci školy se pravidelně účastní soutěží a akcí speciálních škol, jsou pořádány i soutěže a akce v rámci školy a podle zájmu i s žáky základních škol obvodu Ostrava-Jih.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy i informačních systémů je na velmi dobré úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy účelně využívá nástroje operativního řízení, které je realizováno prostřednictvím porad vedení školy, navazuje na plánování a kontrolu jednotlivých činností. Vedení školy užívá demokratický styl řízení. Pro uplatnění tvořivosti a iniciativy jednotlivých pracovníků jsou ve škole vytvořeny optimální podmínky. Vedení školy reaguje na nové podněty a tendence ve speciálním školství a využívá je ve své práci. Velmi dobré podmínky jsou vytvořeny pro realizaci projektu protidrogové prevence a profesní přípravy žáků. Pedagogický sbor má 22 učitelů a 3 vychovatele, 5 učitelů a 3 vychovatelé nespĺňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, problémem vzdělávání pedagogů speciálních škol je malá možnost zahájení dálkového studia speciální pedagogiky. Čtyři pedagogové školy dálkově studují vysokou školu, vedení školy má eminentní zájem na dalším vzdělávání pedagogů. Vzdělávání probíhá

prostřednictvím vzdělávacích institucí, získané znalosti a dovednosti jsou vždy ze strany učitelů uplatňovány.

Kritéria hodnocení pracovníků pro určení výše osobních příplatků a mimořádných odměn jsou stanovena, zaměstnanci jsou s nimi seznámeni, systém pravidelného hodnocení je funkční. Nadtarifní složky platu jsou přiznávány diferencovaně.

System, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků je hodnocen jako velmi dobrý.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy má zpracován plán kontrolní činnosti, který se zaměřuje především na kvalitu práce pedagogických pracovníků, na jednotné výchovné působení všech zaměstnanců školy a na vedení povinné dokumentace školy. Součástí plánů je kontrola hospodaření, dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce a operativní kontroly provozu školy. Plán kontrol je termínován, výsledky kontrolní činnosti jsou projednávány s pracovníky a z jednání jsou pořizovány zápisy. Závěry z kontrol jsou průběžně vyhodnocovány na poradách a jsou přijímána příslušná opatření. Hospitační činnost vykonává ředitel a zástupkyně ředitele školy, z hospitací jsou pořizovány zápisy s potřebnou výpovědní hodnotou. Součástí kontroly v oblasti pedagogické je kontrola dokumentace.

Vedení školy má vytvořen funkční kontrolní systém. Jeho rozsah odpovídá potřebám školy a poskytuje vedení školy potřebnou zpětnou vazbu. Kontrolní mechanismy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Koncepce školy vychází z kvalitní analýzy podmínek školy a je reálná. Plánování je pojato jako ucelený systém plánů s vymezením základních cílů v jednotlivých oblastech práce školy. Organizační struktura školy je funkční a umožňuje uplatnění schopností všech zaměstnanců školy. Informace pro zaměstnance, rodiče a veřejnost jsou podávány včas a v potřebném rozsahu. Vedení a motivování pracovníků je efektivní, kontrolní mechanismy jsou účinné.

Kvalita řízení je hodnocena jako velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Školní družina zvláštní školy

Hodnocení činnosti školní družiny vychází z hospitací ve všech odděleních školní družiny z kontroly dokumentace.

Školní družina má tři oddělení. V družině pracují tři vychovatelky bez odborné a pedagogické způsobilosti. Plán činnosti školní družiny vychází z potřeb žáků vyžadujících zvláštní péči, žáci pocházejí z nejrůznějšího sociálního prostředí s různou životní úrovní a s různou úrovní sebevědomí a kritérii hodnot. Při vytváření plánu činnosti byla za základ použita metodická příručka pro školní družiny. Cílem činnosti družiny je vytvoření dostatečného prostoru pro kreativitu žáků v souladu s hlavními úkoly:

- vytváření a posilování hygienických návyků,
- respektování zásad slušného chování a tolerance,
- rozvoj jemné a hrubé motoriky,

- udržování čistoty a pořádku,
- relaxace,
- příprava na vyučování,
- pobyty venku,
- sportovní a výtvarná činnost,
- hry.

Plán školní družiny vychází z celoročního plánu školy a v jednotlivých složkách jej respektuje. Školní družina má pro svou činnost velmi dobré prostorové i materiální podmínky. Každé oddělení družiny má vlastní místnost s potřebným nábytkem, s vybavením pro hudební činnost, sportovní hry, výtvarnou činnost a hračky. Družina má k dispozici tělocvičnu a sportovní areál.

Činnost školní družiny byla zahájena společným obědem ve školní jídelně, vychovatelky dbaly na dodržování zásad kulturního stolování a kázeň během oběda. Po relaxaci se žáci věnují přípravě na vyučování za dohledu a pomoci vychovatelek. V odpočinkové části je činnost přizpůsobena individuálním zájmům a dovednostem žáků. V průběhu pobytu v družině žáci hráli na hudební nástroje, zpívali, malovali a pracovali se stavebnicemi. Každodenní součástí je pobyt venku. Činnost školní družiny je významně ovlivněna pěkným vztahem vychovatelek k žákům a velmi dobrými materiálními podmínkami.

Základním motivačním činitelem je možnost uplatnění individuálních zájmů a nenásilné vedení žáků k vytváření systému vhodného využívání volného času. Vhodnost výchovného působení vychovatelek v kontextu výchovného systému školy je dokladován i minimálním výskytem projevů negativního chování žáků i mimo školu.

Interakce a komunikace mezi vychovatelkami a žáky i mezi žáky navzájem je na velmi dobré úrovni, při činnostech byly přirozenou formou rozvíjeny komunikativní dovednosti žáků. Žáci se chovali v průběhu inspekce ukázněně a ohleduplně, respektovali stanovená pravidla.

Úroveň plánování a rozsah činností školní družiny je velmi dobrý, žáci mají dostatek potřebného vybavení a času pro relaxační a spontánní činnosti. Organizace, metody a formy odpovídají potřebám žáků se zdravotním handicapem. Vztah vychovatelek k žákům je ovlivněn mírou empatie a přispívá k vytvoření klidné atmosféry.

Úroveň školní družiny je hodnocena jako velmi dobrá.

Výchovné poradenství

Výchovný poradce školy má požadované vzdělání, absolvoval předepsané kvalifikační studium. Celoroční plán práce výchovného poradce vychází z celoročního plánu školy, k dlouhodobým úkolům patří informační činnost ve směru k profesionální orientaci vycházejících žáků, evidence žáků s výchovnými a vzdělávacími problémy. Výchovný poradce je současně preventistou sociálně patologických jevů. Řídí výchovnou komisi při řešení výchovných problémů žáků, zajišťuje styk s rodičovskou veřejností, organizuje exkurze. Výchovný poradce seznamuje ostatní pedagogické pracovníky a zaměstnance s aktuálními problémy na pedagogických a provozních poradách. Rodiče jsou o službách poskytovaných výchovným poradcem informováni, mohou navštívit školu v dohodnutých termínech, v akutních případech kdykoliv. Pracovna výchovného poradce je prostorná, dostatečně vybavena nábytkem, potřebnou literaturou a ukázkami práce žáků školy. Předložená dokumentace je funkční. Výchovný poradce spolupracuje s ÚMoB Ostravských obvodů, se SPC v Ostravě-Kunčicích, s PPP v Ostravě-Jih, s Policií ČR a s výchovnými poradci speciálních škol ostravské aglomerace.

Úroveň výchovného poradenství je hodnocena jako příkladná.

Dotazník pro rodiče

V průběhu komplexní inspekce byl žákům školy zadán dotazník pro rodiče s žádostí o jeho vyplnění. Dotazníky vyplnilo 100 respondentů. Na otázku, jak rodičům vyhovuje nabídka školy v oblasti vzdělávání a zájmové činnosti (škola nabízí žákům dopravní výchovu, kopanou, basketbal, cykloturistiku, stolní tenis a turistiku) odpovědělo kladně 51 % respondentů, 20 % se k otázce nevyjádřilo. S vybaveností školy bylo 80 % dotázaných zcela nebo spíše spokojeno, 15 % se nevyjádřilo. Na otázku jestli škola vytváří dostatečný prostor pro rozvoj žáků, odpovědělo 89% rodičů kladně, 5 % rodičů se nevyjádřilo. S informovaností o školních výsledcích bylo spokojeno 92 % rodičů, 3 % se nevyjádřilo. Na otázku, jestli jsou akceptovány připomínky rodičů k činnosti školy odpovědělo kladně 80 % dotázaných, 19 % se nevyjádřilo.

Výsledky získané na základě dotazníku rodičů jsou v souladu se zjištěním inspekčního týmu.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT ČR č. j. 24 711/98-21,
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1990/2000,
- koncepce školy,
- plán práce školy, měsíční a týdenní plány,
- plán kontrolní činnosti,
- záznamy z kontrolní činnosti,
- plán školní družiny,
- plán výchovného poradce,
- časové plány a osnovy pro zvláštní a pomocnou školu,
- rozvrhy hodin,
- osobní dokumentace žáka,
- třídní knihy a třídní výkazy,
- grafické práce a výrobky žáků, hospitační záznamy a další dokumentace z oblasti řízení školy.

ZÁVĚR

Kvalita vzdělávání v hospitovaných předmětech je celkově hodnocena jako velmi dobrá. Úroveň vzdělávání není ovlivněna faktem, že 8 pedagogických pracovníků nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Systém řízení školy je kvalitně propracován a je funkční. Kvalita řízení školy je hodnocena jako velmi dobrá.

V průběhu inspekční činnosti nebylo zjištěno neefektivní čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

Pro výkon školní inspekce byly vytvořeny vynikající podmínky.

Na základě uvedených skutečností je škola celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Zbyněk Knop	PaedDr. Z. Knop v. r.
Členové týmu	Mgr. Lenka Vojtovičová	Mgr. L. Vojtovičová v. r.
Členové týmu	Mgr. Ivo Závodný	Mgr. I. Závodný v. r.

V Ostravě dne 1. února 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 6. února 2001

Razítko

Ředitel školy	Podpis
PaedDr. Karel Sýkora	PaedDr. K. Sýkora v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Magistrát Města Ostravy, Matičnická 20, 729 00 Ostrava	2001-02-22	146 199/01-11091
Rada školy	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány